

Yttrande över remiss från Socialdepartementet gällande Promemoria Frivillig fördelning och omfördelning av läkemedel

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) **tillstyrker i huvudsak promemorians förslag** om en reglerad ordning för frivillig fördelning och omfördelning av läkemedel vid bristsituationer.

SLU ser positivt på ambitionen att:

- stärka Sveriges försörjningsberedskap för kritiska läkemedel,
- skapa förutsägbarhet och rättvisa i fördelning vid begränsad tillgång,
- möjliggöra effektivare användning av läkemedel som finns i landet, inklusive veterinärmedicinska läkemedel.

SLU vill i detta sammanhang särskilt framhålla behovet av att:

- **tydliggöra och säkerställa att veterinärmedicinska läkemedel även fortsättningsvis omfattas av systemet**, i enlighet med promemorians intentioner,
- **precisera samordningsmekanismer mellan Läkemedelsverket, Jordbruksverket och Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA)**,
- **säkerställa att informationsflöden och prioriteringskriterier utformas i enlighet med One Health-principen** och därmed inkluderar djurhälsa, folkhälsa och miljö.

Generella synpunkter

1. Promemorians utgångspunkter och syfte (avsnitt 1)

SLU delar promemorians bedömning att ett frivilligt system för nationellt koordinerad fördelning och omfördelning av läkemedel utgör ett viktigt komplement till dagens regelverk.

Erfarenheter från covid-19-pandemin visar att **brist på läkemedel i första hand avsedda för människor** (t.ex. anestetika, antibiotika, antidoter) även får **direkta och allvarliga konsekvenser för djurhälso- och djursjukvården**.

SLU bedömer därför att ett inkluderande system stärker **hela försörjningskedjans robusthet** och förenligheten med One Health-principen.

2. Inledning och avgränsning (avsnitt 3)

Promemorian omfattar läkemedel både för människor och djur. Det är positivt att detta framgår tydligt och överensstämmer med:

- läkemedelslagstiftningens definitioner,
- EU-förordningen (EU) 2019/6 om veterinärmedicinska läkemedel,
- behovet av samlad beredskapsplanering.

SLU rekommenderar att denna avgränsning också **tydligt återspeglas i kommande föreskriftsarbete**, särskilt avseende veterinärmedicinska läkemedel där tillgångsproblemen ofta är mer långvariga.

3. Bristssituationer och behov av samverkan (avsnitt 4)

Promemorian beskriver korrekt hur bristssituationer påverkar hälso- och sjukvården. SLU vill betona att:

- **veterinärmedicinsk vård ofta drabbas av brist på både humanläkemedel och veterinärmedicinska preparat (VMP),**
- **akuta brister** kan leda till ökat lidande, avlivningar eller risk för försämrad djurvälstånd,
- **brister i antibiotika och andra kritiska läkemedel** kan ha negativa effekter på smittskydd och antimikrobiell resistens (AMR).

SLU rekommenderar därför att **djursjukvårdens lagerstatus, användningsmönster och riskanalys** integreras i den nationella lägesbilden som Läkemedelsverket upprättar.

4. Gällande rätt och myndighetsroller (avsnitt 5)

Promemorian beskriver gällande rätt i både human- och veterinärsektorn på ett korrekt sätt.

SLU anser att för att möjliggöra effektiv omfördelning bör samordning mellan:

- Läkemedelsverket (LV),
- Jordbruksverket (JV),
- Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA),

formaliseras i fråga om informationsutbyte, särskilt kring veterinärmedicinska läkemedel.

5. Förslagen om fördelning och omfördelning (avsnitt 6)

SLU tillstyrker förslagen och vill särskilt framhålla:

- att det är positivt att **underrättelse och beslut om omfördelning även kan omfatta VMP**,
- att det fortsatt är viktigt att säkerställa **spårbarhet, läkemedelssäkerhet och dokumentation**,

6. Konsekvenser och implementeringsfrågor (avsnitt 8)

SLU delar promemorians bedömning att kostnaderna för staten och myndigheterna är begränsade.

SLU vill dock framhålla att:

- **gemensam digital infrastruktur** för lagerstatus, spårbarhet och rapportering behöver utvecklas,
- interoperabilitet mellan human- och veterinärsystem (t.ex. eHälsomyndigheten och Jordbruksverket) är nödvändig,
- utbildning i försörjningsberedskap bör inkludera **farmaci, veterinärmedicin, logistik och informationshantering**.

Specifika synpunkter

SLU har inga specifika synpunkter om ändringar i promemorians text.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Nils Fall efter föredragning av koordinator Linda Ferngren.

Innehållet har utarbetats av professor Henrik Rönnberg vid institutionen för husdjurens biovetenskaper, i samråd med relevanta experter inom farmakologi och veterinär folkhälsa.

Nils Fall

Linda Ferngren